

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BELÇİKA KRALLIĞI ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİ

İmza Tarihi: 04.07.1966

Resmi Gazete Tarihi: 11.05.1967

Resmi Gazete No: 12595

Yürürlük Tarihi: 01.05.1968

Türkiye Cumhurbaşkanı ve Majeste Belçika Kralı,

Haklarında akit tarafların sosyal güvenlik mevzuatı uygulanan veya uygulanmış bulunan kimselerin her iki Akit Tarafın sosyal Güvenlik mevzuatıyla sağlanan yardımlardan faydalanmalarını arzu ederek bir sözleşme akdetmeyi kararlaştırmışlar ve bu maksatla tam yetkili temsilciler olarak:

Türkiye Cumhurbaşkanı: Ekselans Fuat BAYRAMOĞLU
Türkiye Cumhuriyeti Brüksel Büyükelçisi,
Majeste Belçika Kralı : Ekselâns P.de PAEPE
Belçika Sosyal Güvenlik İşleri Bakanı'nı
görevlendirmişlerdir.

Temsilciler, usulü dairesinde düzenlenmiş bulunan selâhiyet belgelerini teati ettikten sonra, aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır.

Madde 1

Genel Hükümler

(1) Bu sözleşmenin uygulanmasında

- a) Belçika, Belçika Krallığını, Türkiye, Türkiye Cumhuriyetini,
- b) "Vatandaş" terimi: Belçika ile ilgili olarak, Belçika vatandaşı olan bir kimseyi, Türkiye ile ilgili olarak Türk vatandaşı olan bir kimseyi,
- c) "Mevzuat" terimi: 2'nci maddenin 1'inci fıkrasında zikredilen kanun ve yönetmelikleri,
- d) "Yetkili Makam" veya "Yüksek İdari Makam" terimi: Belçika ile ilgili olarak, 2'nci maddenin 1.inci fıkrasında zikredilen mevzuatın uygulanması konusunda, her biri kendi alanında sorumlu yükümlü Bakanları, Türkiye ile ilgili olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını ve yetkili diğer bakanlıkları,
- e) "Kurum" terimi: 2'nci maddenin 1'inci fıkrasında zikredilen mevzuatların uygulanmasından tamamen sorumlu olan kurum, teşkilat veya yetkili makamı,
- f) "Sigortalılık süresi" terimi: taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalılık süresi olarak kabul edilen süre ile bu mevzuata göre sigortalılık süresine muadil olarak kabul edilen her türlü süreyi,
- g) "Yardımlar" terimi: 2'nci maddenin 1'inci fıkrasında zikredilen mevzuatlarca uygulanması öngörülen ek ve zamlar da dahil olmak üzere, akit Devletlerden her birinin mevzuatında bulunan yer türlü aylık veya her türlü aynı veya nakdi yardımı,
- h) "Aile yardımları" terimi: çocukların sayısına ve yaşına göre periyodik olarak verilen nakdi yardımları,
- i) "Aile ferdi " terimi: yardımların yapıldığı mevzuat uyarınca veya 10'uncu maddede belirtilen durumda ikamet ettiği akit Devletin mevzuatı tarafından ailenin üyesi olarak tanımlanan veya kabul edilen kimseyi
- j) "Hak sahibi" terimi: yardımların yapılmasını sağlayan mevzuat uyarınca hak sahibi olarak tanımlanan veya sayılan kimseyi,

- k) “İkamet” terimi: sürekli ikamet yerini,
l) “Geçici ikamet” terimi: İdari Anlaşmada tanımlandığı şekilde geçici olarak bulunmayı,
m) “Vatansız” terimi: Vatansızların Statüsüne ilişkin 28 Eylül 1954 tarihli sözleşmenin birinci maddesine göre vatansız olarak tanımlanan kimseyi
n) “Mülteci” terimi: 28 Temmuz 1951 tarihli Mültecilerin Statüsüne ilişkin Sözleşme ve 31 Ocak 1967 tarihli ek protokolün uygulanmasına istinaden kendisi mülteci statüsünü elde etmiş olan kimseyi ifade eder.
(2) Bu madde de tanımlanmayan her terim kendisine uygulanan mevzuatın verdiği anlamı ifade eder.

Madde 1 BİS

- (1) Aksine hükümler dışında, bu sözleşme:
a) Akit Devletlerden birinin mevzuatına tabi veya tabi olmuş olan ücretli işçiler ve benzerleri ile kıyas yolu ile, kendi ad ve hesabına çalışan kimselerden,
(i) Akit Devletlerden birinin vatandaşlığına sahip olanlara, veya
(ii) Akit Devletlerden biri tarafından tanınmış vatansızlara veya mültecilere, ve de onların aile fertlerine ve geride kalan haksahiplerine,
b) Akit Devletlerden birinin mevzuatına tabi olmuş olan ücretli işçiler ve benzerleri ile kıyas yolu ile kendi ad ve hesabına çalışan kimselerin geride kalan haksahipleri ve aile fertleri, bu haksahipleri veya aile fertlerinin, Akit Devletlerden birinin vatandaşı veya vatansız olmaları veya Akit Devletlerden biri tarafından mülteci olarak tanınmaları halinde vatandaşlık durumları dikkate alınmaksızın uygulanır.
(2) Bu sözleşmede başka hüküm konulmadığı takdirde 1’inci fıkrafta zikredilen kimseler Akit Devletlerden her birinin mevzuatında öngörülen yükümlülüklerle tabidirler ve sözkonusu mevzuatları bu Devletin vatandaşları ile aynı şartlarda yararlanırlar.

Madde 2

- (1) Bu Sözleşme aşağıda yazılı Sosyal Güvenlik mevzuatı hakkında uygulanır:
1) Türkiye’de :
a) İş kazaları ve meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm Sigortaları ile ilgili yürürlükteki Sosyal Sigorta mevzuatı;
b) Küçük Esnaf ve Sanatkarlar ve Bağımsız çalışanlar hakkında uygulanan yürürlükteki malullük, yaşlılık ve ölüm Sigortaları mevzuatı;
c) Devlet Memur ve Hizmetlileri hakkında uygulanan Emekli Sandığı mevzuatı;
d) Sosyal Sigortalar Kanununa göre Sosyal Sigorta sistemine dahil edilen Sigorta Sandıkları mevzuatı;
2) Belçika’da :
a) Ücretli ve Bağımsız olarak çalışanların rejimleri ile ilgili Hastalık, Malullük Sigortası mevzuatı;
b) Ücretli bağımsız olarak çalışanların rejimi ile ilgili emekli ve ölüm aylıkları mevzuatı;
c) İş kazası ve Meslek hastalıklarından doğan zararların tazminine ilişkin mevzuatı;
d) Ücretli ve Bağımsız olarak çalışanların rejimleri ile ilgili Aile Yardımları mevzuatı;
(2) Bu Sözleşme hükümleri, ticaret gemilerinde çalışan gemi adamları hakkında yapılacak bir idari anlaşmadan sonra uygulanır,
(3) Bu Sözleşme hükümleri, bu maddenin 1’inci fıkrasında yazılı mevzuatı tadil edecek veya tamamlayacak olan bütün kanun ve tüzüklere de uygulanır.
Şu kadarki, sözleşme:

- a) Yeni bir Sosyal Sigorta koluna ilişkin mevzuata, Akit Taraflar arasında bu maksatla bir anlaşma yapıldığı,
- b) Mevcut Sosyal Sigorta rejimlerinin yeni çalışanlar zümrelerine teşmiline mütedair mevzuata, bu hükümlerin yayınlandığı tarihten itibaren 3 ay içinde ilgili hükümet tarafından diğer Akit Taraf hükümetine aksine bir bildiriye bulunmadığı, takdirde uygulanır.

Madde 3

Bu madde, 29.05.2000 tarihinde onaylanan ve 01.04.2002 tarihinde yürürlüğe giren Revizyon Sözleşmesinin 4'üncü maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 4

(1) Akit Taraflardan birinin ülkesinde çalışan işçiler veya bu memlekette uygulanan mevzuat bakımından bunların benzerleri, çalıştıkları yerde yürürlükte olan mevzuata tabidirler.

Mesleki faaliyetlerini ülkelerden birinde icra eden bağımsız çalışanlar, diğer ülkede daimi olarak ikamet etseler dahî birinci ülkenin mevzuatına tabidirler.

Bu ülkelerden birinde ve diğerinde ücretli ya da ücretsiz olarak aynı zamanda iki veya daha fazla mesleki faaliyet icra edilmesi halinde, bu faaliyetlerin her biri, icra edildiği ülkenin mevzuatına göre yürütülür.

Ülkelerden birinin mevzuatının uygulanması için diğer ülkede yapılmış bulunan faaliyetler nazara alınır.

Ancak, katkılar her ülke tarafından kendi ülkesinde gerçekleştirilen gelirler üzerinden gerçekleştirilebilecektir.

(2) Aşağıda yazılı haller bu maddenin 1'inci fıkrası hükümlerinden istisna edilmiştir.

a) Akit Devletlerden birinin toprakları üzerinde bulunan bir müessese hizmetinde çalışan ücretli bir işçi bağlı bulunduğu şirket tarafından bu şirket adına yapılacak bir iş için diğer akit Devlet topraklarında bulunan bir şirkete geçici olarak gönderildiği takdirde, bu işçi ve kendisine refakat eden aile fertleri, yapmak zorunda olduğu İşin tahmini süresi yirmi dört ayı aşmamak ve geçici görev süresi sona eren başka bir kimsenin yerine gönderilmemek şartıyla, kendi toprakları üzerinde istihdam edilmeye devam ediliyormuş gibi birinci Devlet mevzuatına tabi olmaya devam ederler. Geçici görev süresi yetkili makamların karşılıklı mutabakatı ile İstisnai olarak uzatılabilir.

b) Akit Taraflardan birinin resmi veya Özel nakliyat müessesesinde çalışan işçiler veya benzerleri, devamlı veya geçici veyahut gezici olarak diğer Akit Taraf ülkesinde çalıştırıldıkları müddetçe münhasıran, müessese merkezinin bulunduğu memlekette yürürlükte bulunan hükümlere tabi olurlar, şu kadar ki, müessesenin, diğer akit taraf ülkesinde bir şubesi veya daimi temsilciliği varsa, bu şube veya temsilcilik tarafından çatıştırılan kimseler şubenin veya daimi temsilciliğin bulunduğu Akit Taraf mevzuatına tabi olurlar.

c) Bu bent, 29.05.2000 tarihinde onaylanan ve 01.04.2002 tarihinde yürürlüğe giren Revizyon Sözleşmesinin 4'üncü maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) Akit Tarafların yüksek idare makamları, aralarında anlaşmak suretiyle, bu maddenin 1'inci fıkrası hükümlerinden istisnalar yapılmasını öngörebilirler. Bu makamlar, 2'nci fıkrada yer alan İstisna hükümlerinin bazı özel halterde uygulanmaması hususunda da bazı özel hallerde uygulanmaması hususunda anlaşabilir.

Madde 5

(1) Devlet memurları ve benzeri personel kendilerini istihdam eden idarenin bağılı bulunduğu akit Devlet mevzuatına tabidirler. Bu kimseler ve aile ferileri, bu bakımdan, diğer akit Devlette bulunsalar da, bu akit Devlette ikamet ediyor olarak kabul edilirler.

(2)a) Bir akit Devlet Hükümeti tarafından diğer akit Devlet topraklarına diplomatik misyon veya konsolosluk görevlisi olarak gönderilen kimseler ilk akit Devletin mevzuatına tabidirler.

b) Bir akit Devletin diplomatik misyonu veya konsoloslukları tarafından diğer akit Devlet topraklarında işe alınan kimseler bu son akit Devlet mevzuatına tabidirler.

Bununla birlikte, İlk akit Devletin vatandaşı olan kimseler bu akit Devlet mevzuatının uygulanmasını tercih edebilirler.

c) Bir akit Devletin diplomatik misyonu veya konsolosluğunca bu fıkranın (b) bendine uygun olarak diğer akit ülke mevzuatına uygun olarak istihdam edilen kimseler okluğu takdirde, misyon veya konsolosluk bu akit Devlet tarafından işverenlere uygulanan mevzuatı dikkate alınır.

d) Bu fıkranın (b) ve (c) bentlerinin hükümleri kıyaslama yoluyla işbu fıkranın (a) bendinde belirtilen bir kimsenin özel hizmetinde İstihdam edilen kimselere uygulanırlar.

e) Bu fıkranın (a) dan (d) ye kadar olan bentlerinin hükümleri bir konsolosluğun fahri üyelerine ve bu kimselerin özel hizmetinde istihdam edilen kimselere uygulanmaz.

f) Bu fıkranın hükümleri aynı zamanda (a) dan (e) ye kadar olan bentlerde zikredilen kimselerin onlarla aynı çatı altında yaşayan aile ferilerine de, bir mesleki faaliyet icra etmemeleri kaydıyla, uygulanırlar.

Madde 6

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, bir yardımın diğer bir sosyal güvenlik yardımı veya bir meslekî gelirle birleşmesi halinde yardımın azaltılması, kesilmesi veya durdurulması gerektiği takdirde, diğer Akit Taraf mevzuatına göre bir sosyal güvenlik yardımına hak kazanılmış olması veya diğer Akit Taraf ülkesinde bir meslekî gelir elde edilmesi halinde de aynı hüküm uygulanır.

Şu kadar ki, Akit tarafların ülkelerinde geçen sürelerle göre kısmi olarak hesaplanan aynı mahiyetteki iki yardımın birleşmesi halinde bu hüküm uygulanmaz.

KISIM II ÖZEL HÜKÜMLER BÖLÜM I HASTALIK VE ANALIK YARDIMLARI

Madde 7

Türkiye'den Belçika'ya veya Belçika'dan Türkiye'ye giden işçiler veya benzerleri ile aile fertleri, yeni işyerinin bulunduğu memleketin hastalık sigortası yardımlarından aşağıda yazılı şartlarla faydalanırlar:

İşçilerin,

(1) Bu memlekette de işçi olarak çalışmış olmaları;

(2) Bu akit taraf ülkesine de son defa girdikleri tarihte çalışabilir durumda olmaları;

(3) Ayrıldıkları memlekette geçen sigortalılık süreleri ile geldikleri memlekette çalışmaya başladıktan sonra geçen süreler nazara alınmak suretiyle, yeni işyerinin bulunduğu memleket mevzuatına göre bu yardımlardan faydalanmak için gerekli şartları yerine getirmiş bulunmaları.

Madde 8

Türkiye'den Belçika'ya veya Belçika'dan Türkiye'ye giden işçiler veya benzerleri ile aile fertleri, yeni işyerlerinin bulunduğu memlekette analık sigortası yardımlarından, aşağıda yazılı şartlarla faydalanırlar.

İşçilerin,

(1) Bu memlekette de işçi olarak çalışmış olmaları;

(2) Ayrıldıkları memlekette geçen sigortalılık süreleri ile geldikleri memlekette çalışmaya başladıktan sonra geçen süreler nazara alınmak suretiyle, yeni işyerinin bulunduğu memleket mevzuatına göre bu yardımlardan faydalanmak için gerekli şartları yerine getirmiş bulunmaları.

Madde 9

Bu madde, 29.05.2000 tarihinde onaylanan ve 01.04.2002 tarihinde yürürlüğe giren Revizyon Sözleşmesinin 5'inci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 10

Sigortalı bulunduğu memleket mevzuatına göre yardıma hak kazanmış olan işçi veya benzerinin aile fertleri, diğer Akit Taraf ülkesinde ikamet ettikleri sırada da, ikamet ettikleri memleketin mevzuatına göre sağlık yardımlarından faydalanma hakkına sahip bulunmamak şartıyla, hastalık ve analık sigortasıyla sağlanan sağlık yardımlarından faydalanırlar.

Söz konusu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı sigortalının çalıştığı memleket mevzuatına göre; aile fertleri, yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli ise aile fertlerinin ikamet ettiği memleket mevzuatına göre tayin edilir.

Yetkili sosyal sigorta kurumu, bu yardım giderlerine ilişkin olarak, iki akit ülkenin Yüksek idari Makamlarınca tespit edilecek götürü bir miktarın tamamını ikamet mahallindeki sosyal sigorta kurumuna öder.

Madde 11

İşçiler veya benzerleri ile bunların aile fertleri, akit Taraflardan birinin ülkesinde İdari Anlaşma ile tespit edilecek bir süreyi aşmamak üzere geçici olarak buldukları sırada, sigortalı oldukları memleket mevzuatına göre yardımlardan faydalanma hakkına sahip buldukları takdirde, geçici olarak İkamet ettikleri memleket mevzuatına göre sağlanmakta olan hastalık ve analık sigortası sağlık yardımlarından ve durumunun yardımları acilen gerektirmesi şartıyla yararlanır.

Bağlı olunan kurum, bu yardımların, yardımı yapmış olan kurumların muhasebe kayıtlarından çıkacak fiili tutarlarını, geçici olarak ikamet olunan ülkenin kurumuna öder.

Madde 12

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım görmeye başlamış bulunan işçiler veya benzerleri, ikâmetgâhlarını diğer Akit Taraf ülkesine naklettikleri takdirde de, yetkili sosyal sigorta kurumunun bu yer değiştirmeye muvafakat etmiş olması şartı ile yardımdan faydalanma hakkını muhafaza ederler.

Bağlı olunan kurum, bu yardımların, yardımı yapmış olan kurumların muhasebe kayıtlarından çıkarılacak fiilî tutarlarını, geçici olarak ikamet olunan ülkenin kurumuna öder.

10'uncu maddenin (2)'inci bendi hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.

Madde 13

(1) Her iki Akit Taraf mevzuatına göre malûllük, yaşlılık veya ölüm aylığı almakta olan bir kimse, İki memlekette geçen sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle ikamet ettiği memleket mevzuatına göre sağlık yardımlarından faydalanma hakkına sahip bulunuyorsa, kendisine veya aile fertlerine yapılacak sağlık yardımları, sanki yalnız bu tarafın mevzuatına göre aylık alıyormuş gibi, bu tarafın sosyal sigorta kurumunca sağlanır.

(2) Akit Taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre malullük, yaşlılık veya ölüm aylığı almakta olan bir kimsenin diğer Akit Taraf ülkesinde ikamet etmesi halinde, kendisine veya aile fertlerine yapılacak sağlık yardımları sanki aylık, ikamet olunan taraf mevzuatına göre ödeniyormuş gibi, bu tarafın sosyal sigorta kurumunca sağlanır.

Söz konusu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı, aylığı ödeyen taraf mevzuatına göre, yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli İse ikamet olunan taraf mevzuatına göre tayin edilir.

İlgili kimsenin ikamet ettiği memlekette başka bir sıfatla bu yardımlardan faydalanma hakkına sahip olmaması şartıyla, bu yardımların tutarı, aylığı bağlamış olan tarafın yetkili kurumunca ödenir.

(3) Akit Tarafların Yüksek İdare Makamları 11'nci madde ile bu maddenin 2'nci fıkrasında öngörülen masraf ödemelerinin, tespit edecekleri götürü bir miktar üzerinden yapılmasına karar verebilirler.

Madde 13 BİS

Aynı yardımlara gelince, Türk Mevzuatı bu yardımları bağımsız çalışanlara sağladığı anda, bu başlık altında yer alan hükümlerin uygulanması serbest İşçi olanlara da bir idari düzenleme ile teşmil edilebilir.

BÖLÜM II

İŞ KAZALARI VEYA MESLEK HASTALIĞI SONUCU MALÛLLÜK HALLERİ DIŞINDAKİ MALULLÜK YARDIMLARI

Madde 14

(1) Birbirini takip eden sürelerde veya münavebeli olarak, her iki Akit Taraf ülkesinde bir veya birden fazla malûllük sigortasına tabi tutulmuş bulunan Türk veya Belçikalı işçilerle benzerlerinin bu sigortalara tabî olarak geçmiş sigortalılık süreleri ile muadil süreler, sağlık yardımlarına veya para yardımlarına hak kazanılıp kazanılmadığının veyahut bu hakkın idamesi veya ihyasının gerekip gerekmediğinin tayini bakımından, 20'nci maddenin 1, 2 ve 3'üncü fıkralarında yazılı şartlarla birleştirilir.

(2) Malûllük, sebebiyle yapılacak para yardımları, malullükle sonuçlanan iş göremezlik halinin vukua geldiği tarihte ilgilinin tabii bulunduğu mevzuat hükümlerine göre tayin edilir ve bu yardımlar sözü edilen mevzuatı uygulamakla görevli sosyal sigorta kurumu tarafından ödenir.

(3) Şu kadar ki, işçinin Akit Taraflardan birinin ülkesine vardığı tarihten itibaren bir yıldan daha kısa bir süre içinde meydana çıkan bir iş göremezliğin sonucu olan malûllük hali, bu Akit Tarafça para yardımı yapmasına hak kazandırmaz; ilgili, daha önce diğer Akit Taraf ülkesinde bir malûllük sigortasına tabi olmuş ise, bu Taraf mevzuatıyla sağlanan yardımlardan bu mevzuattaki şartlar dahilinde faydalanır.

Madde 15

Türkiye ve Belçika'da madenlerde çalışmış bulunan işçilere yapılacak malûllük yardımları 14'üncü maddenin 2'nci fıkrası hükümleri dışında olmak üzere ve 23'üncü madde hükmü

uygulanmadığı takdirde, bu memleketlerde geçen sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, maden işçilerinin emekliliği hakkında özel Belçika mevzuatında belirtilen şartlar yerine getirilmiş olmak ve bu memleketlerden her birinde geçen sigortalılık süreleri 20'inci maddenin 4'üncü fıkrasında öngörülen bir yıllık süreden daha az olmamak kaydıyla mezkur 4'üncü fıkra yazılı esaslara göre tayin edilir.

Madde 16

15'inci maddede bahis konusu olan sigortalı, malullükle sonuçlanan iş göremezlik halinin meydana çıktığı tarihte Türkiye'deki bir maden ocağında çalışmakta bulunuyorsa, maden işçilerinin' emekliliği hakkındaki özel Belçika rejiminden bağlanacak aylığın hesabında, sigortalının bu tarihte dahil bulunduğu meslek sınıfındaki işçilere Belçika'da ödenmekte olan ücret esas alınır.

Madde 17

(1) Malullük aylık veya ödeneğin durdurulmasından sonra sigortalı bu yardıma tekrar hak kazandığı takdirde, malullük halinin ilk yardımın yapılmasına sebep olan iş göremezlik vakasından ileri gelmiş olması kaydıyla, ilk aylık veya ödeneği bağlamış olan sosyal sigorta kurumu tarafından bu yardımın ödenmesine devam olunur.

(2) Malullük aylık veya ödeneğinin kesilmesinden sonra sigortalının durumu kendisine yeniden bir malullük aylık veya ödeneği bağlanmasını gerektirdiği takdirde bu yardım, icabında, 15'inci madde hükümleri de göz önünde bulundurulmak suretiyle, 14'üncü maddede belirtilen esaslara göre yeniden tespit edilir.

Madde 18

Malullük aylık veya ödeneğinin ödenmesine başlamadan önce ilgili hastalık sigortasından ödenek verilmesi süre, her halde, malullükle sonuçlanan iş göremezlik halinin meydana çıktığı tarihte sigortalının çalışmakta olduğu memleket mevzuatında öngörülen süredir.

Madde 19

Malullük aylık veya ödeneği, icabında, ilgiliye yaşlılık aylığı bağlanması mümkün olan iki memleketten birinin mevzuatında ön görülen şartlar yerine getirildiği tarihte, yaşlılık aylığına çevrilir.

Gerekirse, aşağıdaki III bölüm hükümleri uygulanır.

BÖLÜM III

YAŞLILIK YARDIMLARI VE İŞ KAZASI VEYA MESLEK HASTALIĞI SONUCU ÖLÜM HALLERİ DIŞINDAKİ ÖLÜM (AYLIK) YARDIMLAR

Madde 20

(1) Birbirini takip eden sürelerde veya münavebeli olarak, iki Akit Taraf ülkesinde bir veya birden fazla yaşlılık veya ölüm sigortasına tabi tutulmuş bulunan Türk ve Belçikalı işçilerle benzerlerinin bu sigortalara tabi olarak geçen sigortalılık süreleri ile muadil süreler, aynı zamana rastlamamak şartıyla, yardımlara hak kazanılıp kazanamadığının veya bu hakkın İdamesinin veya ihyasının tayininde birleştirilir.

Sigortalılık sürelerine muadil olarak nazara alınacak süreler, her Akit Taraf mevzuatına göre muadil süre olarak kabul edilen sürelerdir.

Aynı zamanda hem Türkiye hem de Belçika mevzuatına göre muadil süre olarak kabul edilen bir süre, yardımın tayin ve tespitinde, ilgilinin bu süreden önce son olarak çalıştığı memleketteki sosyal sigorta kurumu tarafından nazara alınır.

(2) Akit Tarafların birinin mevzuatına göre, bazı yardımların yapılması sigortalılık sürelerinin özel sosyal sigorta rejimine tabi bir meslekte geçmiş olması şartına bağlandığı takdirde, bu yardımlardan faydalanıp faydalanılmayacağını tayininde, diğer memlekette yalnız bu rejime tekabül eden bir veya birden fazla özel rejimlere tabi olarak geçmiş olan süreler birleştirilir. Bununla beraber, iki memlekette birinde bu meslek için Özel bir sigorta rejimi yoksa, yukarıdaki 1'inci fıkrada bahis konusu olan rejimlerden birine tabi olarak aynı meslekte geçmiş olan süreler de toplama katılır.

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre bazı yardımların yapılması sigortalılık sürelerinin özel bir sosyal sigorta rejimine tabi bir meslekte geçmiş olması şartına bağlı ise ve bu süreler söz konusu mevzuat gereğince sağlanan yardımlardan faydalanma hakkını kazandırmadığı takdirde, sözü edilen süreler, işçiler hakkında uygulanan mevzuatta öngörülen yardımların tasfiyesinde muteber sayılır.

(3) Maden işçileri ile benzeri işçilere uygulanan aylıkla ilgili, Belçika mevzuatı hükümlerinin uygulanmasında;

a) Yalnız bu hükümler gereğince geçerli olan süreler ile birleştirilebilecek süreler, Türk maden işyerlerinde geçen ve bu işyerlerinin Belçika'da bulunması halinde anılan hükümler gereğince geçerli olan sürelerdir.

b) Akit Taraflardan her birinin mevzuatına göre sigortalılık süresine muadil sayılan sürelerden, yalnız maden ocaklarında geçen bir süreyi takip eden veya maden ocaklarında geçmiş bir süreden hemen önce gelen süreler nazara alınır. Bu süreler, yardımların hesabında, sigortalının bu süreden hemen önce maden ocaklarında çalışmış bulunduğu memleketin Sosyal Sigorta Kurumu tarafından nazara alınır. Sigortalı daha önce madenlerde çalışmamış ise, bahis konusu süreler, sigortalının bu sürelerden hemen sonra madenlerinde çalışmış bulunduğu memleketin sosyal sigorta kurumu tarafından nazara alınır.

(4) Bir sigortalıya yetkili sosyal sigorta kurumlarının her biri tarafından yapılacak yardımların tutarı, esas itibarıyla, yukarıdaki 1 ve 2'nci fıkralarda belirtilen sürelerin tamamı bu sosyal sigorta kurumunun uyguladığı mevzuata tabi olarak geçmiş bulunsaydı sigortalının hak kazanabileceği yardım tutan ne olacak idiye, bu tutar bahis konusu mevzuata tabi olarak geçmiş süreye göre azaltılmak suretiyle tayin edilir.

Her sosyal sigorta kurumu, sürelerin geçtiği Akit Taraf ülkeleri arasında bir fark gözetmeksizin, bu sürelerin toplamını nazara almak suretiyle ve kendi uyguladığı mevzuat hükümlerine göre, ilgilinin bu mevzuatta öngörülen yardımlara hak kazanıp kazanmadığını tespit eder.

Her Sosyal Sigorta Kurumu, birleştirilen sigortalılık sürelerinin tamamını münhasıran kendi mevzuatına göre geçmiş gibi kabul ederek ilgilinin hak kazanabileceği nazari yardım tutarını hesap eder ve bu tutarın, kendi mevzuatına tabi olarak geçmiş sürelerle tekabül eden kısmını tayin eder.

Şu kadar ki, bir Sosyal Sigorta Kurumunun uyguladığı mevzuata göre geçen sürelerin toplamı, bu mevzuatta öngörülen asgari bil fiil çalışma günü veya benzeri bir gün sayısını ihtiva etmek üzere, bir yılı doldurmadığı takdirde, bu kurum tarafından hiç bir yardım yapılmaz; bu takdirde, diğer Akit Tarafın Sosyal Sigorta Kurumu, sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, kendisinin uyguladığı mevzuata göre ilgilinin hak kazanacağı yardımın tamamını öder.

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, aylık bağlanmasına hak kazanılması için belirli bir sigortalılık süresi şartı aranmaksızın, sigortalılık süresinin her yıl için belirli bir miktar üzerinden aylık bağlandığı takdirde, bu Akit Tarafın yetkili sosyal sigorta kurumu bağlayacağı aylığı, doğrudan doğruya ve münhasıran bu memlekette geçen sigortalılık süreleriyle muadil sürelerle göre hesaplar; bu halde, ilgili Sosyal Sigorta Kurumu, aylık bağlama kararının muteber olduğu tarihte normal ihtiyarlık yaşına varmış olan sigortalılar hakkında yürürlükte olan mevzuat hükümlerini uygular.

Madde 21

(1) Bir sigortalı, 20'nci maddenin 1, 2 ve 3'üncü fıkralarında belirtilen sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, her iki memleket mevzuatına göre gerekli şartları aynı anda yerine getirmedeği takdirde, bahis konusu mevzuatın her biri bakımından yardım hakkı, bu şartlar yerine geldikçe doğar.

(2) Bir memleket mevzuatına göre gerekli şartların yerine getirilmiş olması dolayısıyla 1'inci fıkra gereğince aylık ödenmiş bulunan süreler, diğer memleket mevzuatına göre aylığa hak kazanılıp kazanılmadığının tayininde, aylığı ödeyen taraf ülkesinde geçmiş sigortalılık süreleri imiş gibi kabul edilir.

(3) Bu maddenin 1'inci fıkrasında bahis olunan hallerde, daha önce bağlanmış olan aylık, diğer Akit Taraf mevzuatına göre aylığa hak kazanıldığı tarihten itibaren, 20'nci maddenin 1-4'üncü fıkraları hükümlerine uygun olarak yeniden tespit edilir.

Madde 22

Belçika mevzuatında maden işçilerine erken aylık bağlanmasını öngören hükümler, 20'nci madde hükümleri dışında olmak üzere, yalnız Belçika kömür madenlerinde geçen hizmetler nazara alınmak suretiyle, sözü geçen mevzuata göre gerekli şartları yerine getirmiş olan kimseler hakkında uygulanır.

Madde 23

Her sigortalı, aylığa hak kazandığı tarihte, hakkında bu Sözleşmenin 20'nci maddesi hükümlerinin uygulanmamasını isteyebilir. Bu takdirde sigortalının Akit Taraflardan her birinin mevzuatına göre hak kazandığı yardımlar, ilgili sosyal sigorta kurumları tarafından, diğer Akit Taraf ülkesinde geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreler nazara alınmaksızın tespit edilir.

Madde 24

20-23'üncü maddeler hükümleri, ölen sigortalının hak sahiplerine bağlanacak aylıklar hakkında da, kıyas yoluyla, uygulanır.

BÖLÜM IV

II VE III. BÖLÜMLERE İLİŞKİN MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Madde 25

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, malûllük, aylık veya ödenekleriyle yaşlılık, ölüm veya aile aylıklarının ödenmesi ikamet şartına bağlı bulunduğu takdirde, gerek 20'nci madde hükümlerine göre, gerekse yalnız bir memleket mevzuatına tabi olarak geçmiş sigortalılık sürelerine göre bağlanan aylıkların ödenmesinde, Akit Taraflardan birinin ülkesinde ikamet ettikleri sürece, Türk ve Belçika vatandaşları için bu şart aranmaz; Şu kadar ki, maluliyet aylık veya ödeneği almakta olan kimse diğer Akit Taraf ülkesine dönmeden veya ikametgahını diğer Akit Taraf ülkesine nakletmeden önce yetkili kurumun müsaadesini almak zorundadır. Müsaade talebi, yalnız, ilgilinin yer değiştirmesinin sağlık bakımından mahzurlu olduğunun usulü dairesinde tespit edilmesi halinde reddolunabilir.

Madde 26

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım tutarının tayininde bütün sigortalılık süresi veya bu sürenin bir kısmında elde edilen kazançların ortalaması nazara alındığı takdirde, bu tarafça Ödenecek yardımın hesabında nazara alınacak ortalama

kazanç, yalnız bu memlekette geçen sigortalılık süresi içinde elde edilen kazançlara göre tespit edilir.

Akit ülkelerden birinin mevzuatına göre, yardımların tespitinde, tüm sigortalılık süresi veya bu sürenin bir kısmı ile ilgili ortalama mesleki gelir nazara alınıyorsa, bu ülkenin yapmakla yükümlü olduğu yardımların hesaplanmasında nazara alınan ortalama mesleki gelir anılan ülke mevzuatına göre geçen sigortalılık süresinde ödendiği tespit olunan mesleki gelirlere göre belirlenir.

Madde 27

Sigortalının bağlı bulunduğu sosyal sigorta kurumlarından yalnız birine yapılan müracaat, diğer yetkili kurumlara da yapılmış sayılır.

Madde 28

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları hakkında Türk mevzuatının uygulanmasında; sigortalı, Türkiye'de yaşlılık sigortasına tabi işe girmeden önce Belçika'da bir yaşlılık sigortasına tabi olmuş ise, bu sigortaya tabi tutulduğu İlk gün, Türk mevzuatına göre sigorta kanunlarına tabi işe ilk defa girdiği gün olarak kabul edilir.

BÖLÜM V AİLE YARDIMLARI

Madde 29

- (1) Milli mevzuata göre aile yardımlarından yararlanma hakkının doğması bir çalışma süresinin veya muadil sürenin tamamlanmış olması şartına bağlandığı takdirde, her İki ülkede geçen süreler de dikkate alınır.
- (2) Belçika'da çalışan İşçilerden çocukları Türkiye'de ikamet edenler, özel yardımlar ve zamlar hariç olmak üzere, Belçika mevzuatında "Aile yardımları" olarak adlandırılan yardımlardan yararlanırlar.
- (3) Çocukları Türkiye'de yaşayan yaşlılık, dulluk, malullük, iş kazası veya meslek hastalığı yardımlarından yararlananlar, Özel yardımlar ve zamlar hariç olmak üzere, Belçika mevzuatında öngörülen aile yardımlarından yararlanırlar.
- (4) (2) ve (3)'üncü paragraflarda zikredilenlerin yetimlerinden Türkiye'de İkamet edenler, özel yardımlar ve zamlar hariç olmak üzere, Belçika mevzuatında Öngörülen aile yardımlarından yararlanırlar.
- (5) Hangi çocukların yardımlardan yararlanacakları, yardımlardan faydalanma şartları ve yardım tutarları ile yardım süreleri bir İdari Anlaşma ile tespit edilir.

BÖLÜM VI İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI HALİNDE YAPILACAK YARDIMLAR

Madde 30

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, bir iş kazası veya meslek hastalığı halinde yapılacak yardımların ödenmesi ikamet şartına bağlı olduğu takdirde, Akit Taraflardan birinin veya diğerinin ülkesinde ikamet ettikleri sürece, Türk veya Belçika vatandaşları için bu şart aranmaz.

Madde 31

Bu madde, 11.11.1980 tarihinde onaylanan ve 01.07.1981 tarihinde yürürlüğe giren Revizyon Sözleşmesinin 12'nci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 32

Türkiye'de çalışan Belçikalı bir işçinin veya Belçika'da çalışan bir Türk işçinin uğradığı iş kazası veya tutulduğu meslek hastalığı, ölümle yahut tam veya kısmi sürekli iş göremezlikle sonuçlanabilecek nitelikte olduğu takdirde, bu iş kazası veya meslek hastalığı, işveren yahut yetkili sosyal sigorta kurumu tarafından, iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan kimsenin vatandaşı bulunduğu tarafın mahalli konsolosluk makamlarına bildirilir.

Madde 33

(1) Akit Taraflardan birinin ülkesinde bir meslek hastalığı sebebiyle kendisine yardım yapılmış olan bir sigortalı, aynı mahiyetteki bir meslek hastalığı sebebiyle, yeni işyerinin bulunduğu memleket mevzuatına göre yardım talebinde bulunduğu takdirde, kendisine daha önce bu hastalık sebebiyle, yapılmış olan yardım hakkında bu memleketin yetkili sosyal sigorta kurumuna bilgi vermeye mecburdur. Yeni yardımı yapmakla yükümlü olan sosyal sigorta kurumu, daha önce hak kazanılmış olan yardımı, kendisi tarafından yapılmış gibi nazara alır,

(2) İlgili kimse, İşçinin meslek hastalığına tutulduğu memlekette değil de diğer Akit Taraf ülkesinde ikamet ediyorsa, yardım talebi, ilgilinin ikamet ettiği memleketteki sosyal sigorta kurumuna verilebilir. Bu takdirde talebin, yardımı ödeyecek olan tarafın mevzuatında belirtilen şekil ve şartlara göre yapılması gerekir.

Madde 34

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre meslek hastalığı sebebiyle yardım yapılabilmesi bu hastalığa sebep olabilecek işlerde belirli bir süre çalışmış olma şartına bağlı bulunduğu takdirde, yardıma hak kazanılıp kazanamadığının tespitinde, işçinin diğer Akit Taraf ülkesinde aynı mahiyetteki işlerde çalıştığı süreler de nazara alınır.

Madde 35

Bir iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan ve yetkili kurum hesabına sağlanan yardımlardan faydalanmaya başladıktan sonra diğer Akit Taraf ülkesine dönmeye veya ikâmetgâhını diğer Akit Taraf ülkesine nakletmesine yetkili kurumca müsaade edilen işçi ve aile fertleri hakkında da, 13'üncü maddenin: 2 ve 3'üncü fıkraları hükümleri, kıyas yoluyla, uygulanır.

B Ö L Ü M VII CENAZE YARDIMLARI

Madde 36

(1) Akit Taraflardan birinin ülkesinden diğerine giden işçilerin veya benzerlerinin ölümü halinde, yeni işyerinin bulunduğu memleket mevzuatıyla sağlanan yardımlara, aşağıda yazılı şartlarla hak kazanılır :

1. Bu memlekette işçi veya benzeri olarak çalışmış olmak;
2. Ölüm tarihinde, ayrıldıkları memlekette geçen sigortalılık süreleri ile bu memlekette çalışmaya başladıktan sonra geçen süreler nazara alınmak suretiyle, yeni işyerinin bulunduğu memleket mevzuatına göre yardımlardan faydalanmak için gerekli şartları yerine getirmiş bulunmak,

(2) Sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi suretiyle, kendisine her İki memleketin sosyal sigorta kurumlarınca aylık ödenmekte olan bir kimsenin veya aile fertlerinden birinin ölümü halinde, cenaze yardımı, sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak

suretiyle, işçinin son olarak sigortalı bulunduğu memleket mevzuatına göre gerekli şartlar yerine getirilmiş ise, bu memleketteki yetkili sosyal sigorta kurumu tarafından ödenir.

(3) Akit Taraflardan yalnız birinin sosyal sigorta kurumunca kendisine aylık Ödenmekte olan veya iş kazalarıyla meslek hastalıkları hakkındaki Türk veya Belçika mevzuatına göre sağlanan yardımlardan faydalanmakta bulunan bir kimsenin veya aile fertlerinden birinin ölümü halinde, cenaze yardımı, bu aylık veya geliri ödeyen taraf mevzuatına göre gerekli şartlar yerine getirilmiş ise, bu memleketin yetkili sosyal sigorta kurumu tarafından ödenir.

K I S I M I I I **İ D A R İ Y A R D İ M L A R**

Madde 37

(1) Her iki Akit Tarafın idare makamlarıyla sosyal sigorta veya sosyal güvenlik kurumları kendi mevzuatlarının uygulanması bahis konusu imiş gibi, karşılıklı olarak, birbirine yardım ederler.

Akit Tarafların, birbirleriyle doğrudan doğruya yazışmaya ve gerekirse ilgililerin müracaatlarını ve ödemeleri merkezileştirmeye yetkili sayılacak makam ve kurumları bir idari anlaşma ile tayin edilir.

(2) Bu makam ve kurumlar, aynı maksatla, diğer Akit Tarafın elçilik ve konsolosluklarının da yardımlarını talep edebilirler.

(3) Akit taraflardan birinin elçilik ve konsoloslukları, kendi vatandaşlarının menfaatlerinin korunması için lüzumlu bilgileri toplamak maksadıyla, diğer Akit Tarafın idari makamları ve milli sosyal sigorta veya sosyal güvenlik kurumları nezdinde doğrudan doğruya teşebbüste bulunabilirler.

Madde 38

(1) Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, bu tarafın makamlarına, sosyal sigorta kurumlarına ve kaza mercilerine verilecek olan belgeler, kaydiye, harç, pul ve konsolosluk resimlerinden muaf ise bu muafiyet, bu Sözleşmenin uygulanmasında, diğer Akit Tarafın makamlarına, sosyal sigorta kurumlarına veya kaza mercilerine verilecek olan belgelere de teşmil olunur.

(2) Bu sözleşmenin uygulanmasında düzenlenecek bütün belgeler, elçilik ve konsoloslukların tasdikinden muaftır.

Madde 39

Bu sözleşmenin uygulanmasında, Sözleşmeden faydalanan kimselerle, Akit Taraflardan birinin idare makamları, sosyal sigorta kurumları veya kaza mercileri tarafından diğer Akit Tarafın idare makamlarına, sosyal sigorta kurumlarca veya kaza mercilerine gönderilecek yazılar Akit Tarafların resmi dillerinden biriyle yazılır.

Madde 40

Akit Taraflardan birinin, sosyal güvenlik konusunda yapılacak bir müracaat veya talebi kabul etmeye yetkili bir makamına, sosyal sigorta kurumuna veya kaza merciine belirli bir süre içinde yapılması gereken müracaat veya talepler, aynı süre içinde, diğer Akit Tarafın bunlara tekabül eden bir makamına, kurumuna veya merciine yapılabilir. Bu müracaat veya talepleri alan makam, kurum veya merciler, bunları gecikmeksizin gerekli yere intikal ettirirler.

Madde 41

- (1) Akit Tarafların Yüksek İdari Makamları bu Sözleşmenin icrası ve uygulanması için gerekli bütün tedbirleri alırlar.
- (2) Aynı idare makamları, 2'nci maddede yazılı sosyal güvenlik mevzuatında yapılacak değişiklikler hakkında, birbirine zamanında bilgi verirler.
- (3) Akit Tarafların yetkili makamları, bu sözleşmenin kendi memleketlerinde icrasıyla ilgili olarak ittihaz olunan hükümler hakkında da birbirlerine bilgi verirler.

Madde 42

Bu madde,29.05.2000 tarihinde onaylanan ve 01.04.2002 tarihinde yürürlüğe giren Revizyon Sözleşmesinin 9'uncu maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

KISIM IV**Madde 43**

- (1) Bu Sözleşme gereğince yapılacak yardımları ödemekle yükümlü sosyal sigorta kurumları, bu ödemeyi kendi memleketlerinin parasıyla yapmak suretiyle görevlerini yerine getirmiş olurlar.
Akit Taraflardan birinin ülkesinde döviz alış verişini kısıtlayan hükümler yürürlüğe konduğu takdirde, bir veya öbür tarafça ödenecek paraların bu Sözleşme esaslarına göre transfer edilmesini mümkün kılacak tedbirler, iki Hükümet arasında mutabık kalınmak suretiyle, derhal alınır.
- (2) Akit tarafların Yüksek İdari Makamları arasında mektup teati suretiyle tespit edilecek bir miktarın altındaki aylık veya gelirleri ödemekle görevli sosyal sigorta kurumu, bu aylık veya gelirleri 3 aylık, 6 aylık veya yıllık olarak ödeyebilir.
İlgili sosyal sigorta kurumu, yukarıdaki bentte öngörüldüğü gibi mektup teatisi suretiyle tespit olunacak bir miktarın altındaki aylık veya gelirleri, bu aylık veya gelirlerin sermaye değerine tekabül eden bir meblağı toptan ödemek suretiyle, tasfiye edebilir.

Madde 44

- (1) Sosyal Güvenlik hakkındaki Belçika mevzuatına göre Ödenmesi gereken yardımlar, Türkiye'de ikamet eden ilgililere, Akit Tarafların Yüksek İdari Makamları arasında akdolanacak bir idari anlaşma ile tayin edilen usullere göre transfer edilir.
- (2) Sosyal güvenlik hakkındaki Türkiye Mevzuatına göre ödenmesi gereken yardımlar, Belçika'da ikamet eden ilgililere, Akit Tarafların yüksek idare makamları arasında akdolanacak idari anlaşma ile tayin edilen usullere göre transfer edilir.

Madde 45

Akit Taraflardan birinin sosyal sigorta kurumları iş göremezlik halinin ve malûllük derecesinin tespitinde, diğer Akit Tarafın Sosyal Sigorta Kurumlarınca elde olunan bilgileri ve hekim raporlarını nazara alırlar.
Şu kadar ki, sosyal sigorta kurumlarının, ilgiliyi seçecekleri bir hekime muayene ettirme hakları saklıdır.

Madde 46

Akit Taraflardan birinin sosyal sigorta kurumları tarafından sağlanan yardımların, memleket dışında bulunan kimselere ödenebilmesi için bu Akit Tarafın Mevzuatında öngörülen usuller, bahis konusu yardımlara bu sözleşme gereğince hak kazanan kimseler hakkında da, bu Akit Tarafın vatandaşları imiş gibi, aynı şartlarla uygulanır.

Madde 46 BİS

Bir kimse, bir ülke mevzuatına göre sağlanan yardımlardan, diğer bir ülkede meydana gelen olaylardan doğan bir zarar için yararlanmakta ise yardımları sağlamakta olan Kurumun zararı tazminle yükümlü 3. kişiye karşı doğacak hakları aşağıdaki şekilde düzenlenir:

- a) Yardımları sağlayan Kurumun, uyguladığı mevzuat gereğince, 3. kişilere karşı hak iddiasında bulunan kimsenin yerine geçmesi halinde, bu durum diğer ülkece tanınır.
- b) Yardımları sağlayan Kurumun doğrudan doğruya 3. kişiye karşı hak iddiasında bulunması halinde, bu hak her ülkece tanınır.

Madde 46 TER

(1) Yardımları sağlayan bir akit devletin Kurumu, bu yardımları haksız yere alan bir kimseye karşı İtirazda bulunduğu takdirde, bu kimsenin daimi olarak ikamet ettiği Kurum veya bu kimsenin ülkesinde daimi olarak ikamet ettiği akit devletin yetkili Kurumunca gösterilen Kurum, birinci Kuruma gerektiği şekilde yardımcı olur.

(2) Bir akit devletin Kurumu, yardımlardan yararlanan bir kimseye, bu kimsenin hak kazandığı meblağı aşan bir meblağ Ödemişse, bu kurum, uyguladığı mevzuatta öngörülen koşullar ve sınırlar dahilinde fazladan ödediği miktarı, anılan kimseye yardımları sağlamakla yükümlü olan diğer akit devlet Kurumundan, bu kurumun ilgiliye ödeyeceği miktardan kesmesini talep edebilir. Bu sonuncu Kurum, kendi uyguladığı mevzuata göre böyle bir kesinti için öngörülen koşullar ve sınırlar dahilinde, sanki kendisi tarafından fazladan bir ödeme yapılmış gibi söz konusu kesintiyi yapar ve kestiği miktarı alacaklı Kuruma transfer eder.

Madde 47

Bu Sözleşmenin tefsirinde ve uygulanmasında çıkacak zorluklar, Akit Tarafların Yüksek İdari Makamları arasında anlaşmak suretiyle halledilir.

Madde 48

(1) Bu sözleşme tasdik edilir ve tasdik belgeleri en kısa zamanda Ankara'da teati olunur.

(2) Sözleşme, tasdik belgelerinin teati edildiği tarihi takip eden aydan sonraki ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Madde 49

(1) Eski işçiler veya benzerleriyle bunların ölümlerinde hak sahibi kimselerin durumları; malûllük, yaşlılık veya ölüm hallerinde bağlanan aylıklarla, aile aylığına ilişkin haklar bakımından, aşağıdaki hallerde, yeniden tespit edilir.

1. Vatandaşlık durumları veya ikamet mahalleri sebebiyle aylığın ödenmesi durdurulmuş ise;
2. Vatandaşlık durumları, ikamet mahalleri veya iki memlekette geçmiş sigortalılık süreleriyle muadil sürelerin birleştirilmemiş olması sebebiyle aylık bağlanamamış ise;
3. Vatandaşlık durumları sebebiyle aylıkta bir indirim yapılmış ise;
4. Sözleşmenin uygulanması, halen almakta oldukları veya talepleri halinde alabilecekleri aylığın üstünde bir aylık bağlanmasını gerektirirse.

(2) Yeniden tespit, ilgililerin, akit tarafların yetkili sosyal sigorta kurumları aracılığı ile yapacakları müracaat üzerine yapılır.

Bu müracaatlar üzerine yeniden tespit edilecek aylık, müracaat tarihini takip eden aybaşından muteberdir.

Şu kadar ki, bu müracaatlar, sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıllık süre içinde yapıldığı takdirde, yeniden tespit edilen aylık, yürürlük tarihinden muteber olur.
(3) Bu madde hükümleri, 2'nci fıkranın son paragrafı hariç olmak üzere, serbest çalışanlara kıyas yolu ile uygulanır.

Madde 50

(1) Bu sözleşme süresiz olarak akdedilmiştir. Akit taraflar sözleşmeyi feshedebilirler. Fesih için, en geç, takvim yılının bitmesinden 6 ay önce karşı tarafa ihbarda bulunmak şarttır: bu takdirde sözleşme, o takvim yılının sonunda yürürlükten kalkar.

(2) Fesih halinde, daha önce iktisap edilmiş olan haklar için, sözleşme hükümlerinin uygulanmasına, ilgilinin yabancı bir memlekette ikamet etmesi halinde, mevzuatta Öngörülen kısıtlayıcı hükümlere bakılmaksızın devam olunur.

(3) Sözleşmenin yürürlükten kalktığı tarihten önceki devreler de geçmiş sigortalılık süreleri dolayısıyla ileride iktisap edilecek olan haklar için, bu sözleşme hükümlerinin uygulanmasına, Akit taraflar arasında anlaşmak suretiyle tayin ve tespit olunacak şartlarda devam edilir.

Her İki tarafın usulüne göre yetkili kılınmış temsilcileri, yukarıda yazılı hususları tasdik zımında, bu sözleşmeyi imzalamış ve mühürlemişlerdir.

(4) Temmuz 1966 tarihinde Brüksel'de, Türkçe, Flamanca ve Fransızca ve her üç metin aynı derecede muteber olmak üzere ikişer nüsha olarak tanzim edilmiştir.